

Muistilista yli 65-vuotiaiden palveluista Suomessa

OSA 6: Kriisitilanteet

Huoli-ilmoitus

Kaltoinkohtelu

Omaisien kuolema

Huoli-ilmoitus (ilmoitus sosiaalihuollon palveluntarpeesta)

- **Ilmoituksen voi tehdä, jos on huolissaan toisesta ihmisestä.**
<https://omaishoitajat.fi/hyvinvointi/arjen-turvallisuus/huoli-ilmoitus-on-valittamista/>
 - Esimerkiksi ihmisen on vaikea huolehtia itsestään tai joku kohtelee häntä huonosti.
 - Kun ilmoitus tehdään, ihminen voi saada apua ja tukea.
- **Ilmoitus tehdään oman hyvinvointialueen sosiaalihuollon viranomaisille.**
 - Hyvinvointialueilla on erilaisia tapoja: esimerkiksi sähköinen ilmoitus tai puhelu.
 - Kaikki voivat tehdä huoli-ilmoituksen. Ammattilaisten täytyy tehdä ilmoitus.
- **Kun teet ilmoituksen, kerro mahdollisimman paljon tietoja.**
 - Kerro, kenestä teet ilmoituksen, hänen yhteystietonsa, miksi olet huolissasi hänestä ja onko hän antanut suostumuksen ilmoituksen tekemiseen.
 - Kerro selkeästi, että teet nimenomaan huoli-ilmoituksen. Silloin viranomaisella on velvollisuus tehdä palvelutarpeen arviointi 7 päivän aikana.

Väkivalta ja kaltoinkohtelu

- **Ikääntynyt voi kokea väkivaltaa ja kaltoinkohtelua** parisuhteessa, perheessä tai muussa ihmissuhteessa. <https://www.suvantory.fi/vakivalta-ja-kaltoinkohtelu>
 - **Väkivalta** voi olla fyysistä, psyykkistä, emotionaalista, hengellistä, seksuaalista ja taloudellista.
 - **Kaltoinkohtelua** ovat monenlaiset teot, jotka aiheuttavat vaaraa toisen ihmisen hyvinvoinnille, turvallisuudelle tai terveydelle.
- **Hae apua**, jos koet väkivaltaa tai kaltoinkohtelua. Hae apua myös toiselle ihmiselle, jos huomaat että häntä kohdellaan väärin.
 - Apua antavat sosiaalipäivystys, sosiaalityöntekijä, kotihoito, terveysasema ja poliisi.
- **Turvakoti** on paikka, jossa saa suojaa ja apua. <https://nollalinja.fi/turvakoti/>
 - Turvakodit ovat auki ympäri vuorokauden, vuoden jokaisena päivänä.
 - Turvakoteja monissa paikoissa Suomessa.

Mitä pitää lain mukaan tehdä, jos omainen kuolee?

- **Jos ihminen kuolee kotona**, soita 112.
- **Kuolintodistus ja hautauslupa:** Lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen ja hautausluvan. Hautauslupa tarvitaan ennen hautaamista, mutta järjestelyt saa aloittaa aikaisemmin.
- **Tieto kuolemasta menee automaattisesti:** Digi- ja väestötietovirasto, Kela, eläke, pankki.
- **Ilmoita kuolemasta** työnantajalle, taloyhtiölle, vuokranantajalle, postiin ja vakuutusyhtiöihin. Ilmoita lähtömaan viranomaisille, jos eläkettä on maksettu ulkomailta.
- **Hautausjärjestelyt:** Hautaustoimisto tai uskonnollinen yhteisö voi auttaa järjestelyissä. Tarkista, onko ihminen tehnyt hautaustestamentin.
- **Tee perunkirjoitus** kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Perunkirjoitusta varten tarvitaan sukuselvitys, virkatodistukset ja tiedot vainajan varoista ja veloista.
- Suomi.fi: <https://www.suomi.fi/oppaat/laheisen-kuolema>
- InfoFinland: <https://infofinland.fi/fi/family/when-a-close-family-member-dies-in-finland>

Tuki omaisen kuoleman jälkeen

- **Järjestöt tarjoavat kriisiapua.** <https://www.punainenristi.fi/hae-apua-ja-tukea/auttavat-puhelimet-ja-palvelut-kotimaassa/>
 - Apua voi saada esimerkiksi puhelimesta, chatissa ja verkkopalveluissa.
 - Osa toimii myös muilla kielillä kuin suomella tai ruotsilla.
- **Hautauskuluihin** voi hakea tukea.
 - Täydentävää toimeentulotukea voi hakea vainajan hyvinvointialueelta.
 - Tukea voi kysyä myös vainajan työnantajalta, vakuutusyhtiöiltä, ammattiliitolta ja Valtiokonttorilta tai omalta uskonnolliselta yhteisöltä.
- **Leskeneläkettä** voi saada, jos oma puoliso on kuollut: <https://www.kela.fi/leskenelake>
 - Kelasta voi saada leskeneläkettä 65-vuotiaaksi asti.
 - Työeläkelaitokset voivat maksaa leskeneläkettä ilman yläikärajaa.